

ZARZĄDZENIE Nr 47

Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad

z dnia 17.04.....2015 r.

w sprawie procedury odstąpienia od poboru opłat za przejazd autostradą lub jej odcinkiem

Na podstawie § 4 ust. 2 pkt 1 załącznika Nr 1 do zarządzenia Nr 16 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 16 czerwca 2008 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (z późn. zm¹⁾.) zarządza się, co następuje:

§ 1.

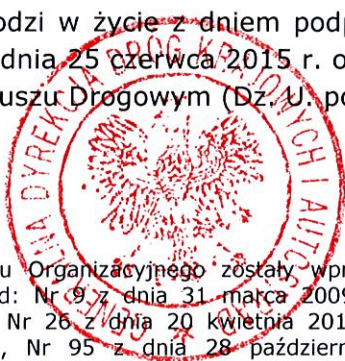
1. W Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad wprowadza się do stosowania „Procedurę odstąpienia i przywrócenia poboru opłat za przejazd autostradą lub jej odcinkiem”, zwaną dalej „Procedurą”, która stanowi załącznik do zarządzenia.
2. Procedura wdrożona zostaje w sposób jednolity w Centrali i Oddziałach Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

§ 2.

1. Dyrektorzy Oddziałów Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, w zakresie właściwości terytorialnej Oddziału, upoważnieni są do działania i podejmowania decyzji o odstąpieniu i przywróceniu poboru opłat za przejazd autostradą lub jej odcinkiem, zgodnie z Procedurą.
2. Dyrektorzy Oddziałów Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad uprawnieni są do dalszego przekazywania upoważnienia, o którym mowa w ust. 1, jedynie w sytuacjach uzasadnionych brakiem możliwości własnego działania i wyłącznie na rzecz osób pełniących funkcję zastępcy dyrektora oddziału. O każdym przypadku przekazania upoważnienia, Dyrektorzy Oddziałów Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, obowiązani są do niezwłocznego poinformowania Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, wskazując termin obowiązywania tego przekazania a także imię, nazwisko i stanowisko upoważnionego.

§ 3.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania z mocą obowiązującą od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz. U. poz. 901).

p.o. GENERALNY DYREKTOR
DRÓG KRAJOWYCH I AUTOSTRAD

Tomasz Rudnicki
dr Inż. Tomasz Rudnicki

¹⁾ Zmiany Regulaminu Organizacyjnego zostały wprowadzone zarządzeniami Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad: Nr 9 z dnia 31 marca 2009 r., Nr 15 z dnia 29 kwietnia 2009 r., Nr 21 z dnia 01 czerwca 2009 r., Nr 26 z dnia 20 kwietnia 2010 r., Nr 60 z dnia 17 czerwca 2010 r., Nr 68 z dnia 30 czerwca 2010 r., Nr 95 z dnia 28 października 2010 r., Nr 100 z dnia 12 listopada 2010 r., Nr 118 z dnia 30 grudnia 2010 r., Nr 13 z dnia 28 lutego 2011 r., Nr 24 z dnia 01 kwietnia 2011 r., Nr 38 z dnia 21 czerwca 2011 r., Nr 69 z dnia 22 listopada 2011 r., Nr 2 z dnia 5 stycznia 2012 r., Nr 8 z dnia 29 lutego 2012 r., Nr 20 z dnia 28 czerwca 2012 r., Nr 28 z dnia 24 sierpnia 2012 r., Nr 6 z dnia 24 stycznia 2013 r., Nr 22 z dnia 29 kwietnia 2013 r., Nr 34 z dnia 28 czerwca 2013 r., Nr 7 z dnia 7 lutego 2014 r., Nr 25 z dnia 30 maja 2014 r., Nr 37 z dnia 1 września 2014 r., Nr 60 z dnia 18 grudnia 2014 r. oraz Nr 33 z dnia 28 kwietnia 2015 r.

Załącznik do zarządzenia Nr .....⁴⁷
Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad
z dnia .....^{17.07}..... 2015 r.

**PROCEDURA
ODSTĄPIENIA I PRZYWRÓCENIA POBORU OPŁAT ZA
PRZEJAZD AUTOSTRADĄ LUB JEJ ODCINKIEM**

Estimated
Gross
Value

PROJECT
AS YR
TOTAL

Rozdział 1. Cel opracowania procedury

Procedura określa działania poprzedzające odstąpienie, przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, od poboru opłat za przejazd autostradą lub jej odcinkiem na podstawie art. 37a ust. 4a ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz.U. z 2015 r. poz. 641 i 901).

Procedura określa uprawnienia do podejmowania:

- a) działań zapewniających bezpieczeństwo ruchu drogowego, w tym w szczególności w przypadku zwiększenia natężenia ruchu drogowego,
- b) decyzji o odstąpieniu od poboru opłat,
- c) decyzji o przywróceniu poboru opłat,
  - za przejazd autostradą lub jej odcinkiem.

Rozdział 2. Podstawowe definicje wybranych określeń używanych w procedurze

- 1) zdarzenie drogowe – rozumie się przez to nagłą sytuację wpływającą negatywnie na bezpieczeństwo ruchu drogowego, której nie można było przewidzieć, w szczególności wypadek, kolizję, uszkodzenie drogi, pożar, powódź, zagrożenie terrorystyczne, katastrofę budowlaną, osuwisko;
- 2) zator drogowy – rozumie się przez to utrzymujący się stan zatrzymania ruchu lub stan, w którym pojazdy poruszają się z zatrzymaniami powodując tworzenie się narastającej kolejki pojazdów“;
- 3) KDR – rozumie się przez to kierującego działaniami ratowniczymi w rozumieniu przepisów o ochronie przeciwpożarowej;
- 4) PPO – rozumie się przez to plac poboru opłat urządzony na poszerzonej koronie autostrady;
- 5) SPO – rozumie się przez to stację poboru opłat oraz urządzoną na poszerzonej koronie łącznicy lub w węźle;
- 6) zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego lub zdarzenie zmniejszające stopień tego bezpieczeństwa – rozumie się powstanie zatoru drogowego na skutek zwiększonego natężenia ruchu drogowego lub zdarzenia drogowego a także inne utrudnienia i zdarzenia na drodze mogące skutkować, w szczególności:
  - a) zagrożeniem życia lub zdrowia użytkowników drogi, w tym wymagające podjęcia niezbędnych działań ratowniczych,
  - b) wystąpieniem osób poszkodowanych,
  - c) zagrożeniem dla infrastruktury drogowej,
  - d) zagrożeniem dla mienia użytkowników drogi,

- e) zagrożeniem dla środowiska naturalnego (rozlane środki toksyczne, możliwość rozszczelnienia cystern przewożących trujące środki przemysłowe, możliwość rozsypania przewożonych środków chemicznych, uwolnienia środków biologicznych lub promieniotwórczych),
- f) koniecznością wprowadzenia objazdów ze względu na zablokowanie, zniszczenie, zasypianie, zalanie drogi lub jej części.

Rozdział 3. Obowiązki i uprawnienia.

- 1) Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad podejmuje działania zapewniające bezpieczeństwo ruchu drogowego, w zakresie o którym mowa w art. 37a ust. 4a ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz.U. z 2015 r. poz. 641 i 901) przy pomocy Zastępcy Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad właściwego w sprawach utrzymania oraz ochrony dróg, Dyrektorów Oddziałów oraz kierujących komórkami organizacyjnymi Centrali Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad na zasadach określonych w niniejszej Procedurze;
- 2) Dyrektor Oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, po powzięciu informacji o wystąpieniu zdarzenia drogowego lub powstaniu zatoru drogowego na obszarze jego działania, analizuje i dokumentuje w szczególności czy:
  - a) wystąpiło zdarzenie drogowe albo zator drogowy,
  - b) na skutek tego zdarzenia drogowego doszło do powstania zatoru drogowego,
  - c) tendencja tworzenia zatoru drogowego jest rosnąca czy malejąca,
  - d) istnieje możliwość zastosowania innych środków niż odstąpienie od poboru opłat, w szczególności przez wprowadzenie objazdów, zwiększenie obsady na PPO, ręczne wydawanie dokumentów potwierdzających wjazd na autostradę, uruchomienie na PPO pasów o zmiennym kierunku ruchu.
- 3) W ramach analizy, o której mowa w pkt 2 podejmowane są działania określone w załączniku Nr 1 do niniejszej procedury;
- 4) w przypadku stwierdzenia, w następstwie analiz o których mowa w pkt 2, wystąpienia zdarzenia drogowego lub zatoru drogowego, zagrażających bezpieczeństwu ruchu drogowego lub zmniejszających stopień tego bezpieczeństwa - Dyrektor Oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad może podjąć decyzję, w formie udokumentowanej, o odstąpieniu od poboru opłat za przejazd autostradą lub jej odcinkiem w sytuacji braku możliwości zastosowania innych środków niż odstąpienie od poboru opłat, w szczególności przez wprowadzenie objazdów, zwiększenie obsady na PPO, ręczne wydawanie dokumentów potwierdzających wjazd na autostradę, uruchomienie na PPO pasów o zmiennym kierunku ruchu;

- 5) W przypadku podjęcia decyzji, o której mowa w pkt 4, Dyrektor Oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad niezwłocznie informuje Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad oraz podmioty określone w załączniku Nr 3 do procedury o dokonanych analizach oraz o podjętej decyzji związanych z odstąpieniem od poboru opłat za przejazd autostradą lub jej odcinkiem;
- 6) Dyrektor Oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad niezwłocznie, po zakończeniu działań związanych z decyzją o odstąpieniu od poboru opłat za przejazd autostradą lub jej odcinkiem oraz przywróceniu poboru opłat, kompletuje dokumentację z podjętych działań (zgłoszenia w tym zgłoszenia Policji, PSP (KDR), Pogotowie Ratunkowe i innych podmiotów) i przekazuje w formie pisemnej Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad.

Rozdział 4. Kryteria warunkujące możliwość podjęcia decyzji o odstąpieniu od poboru opłat

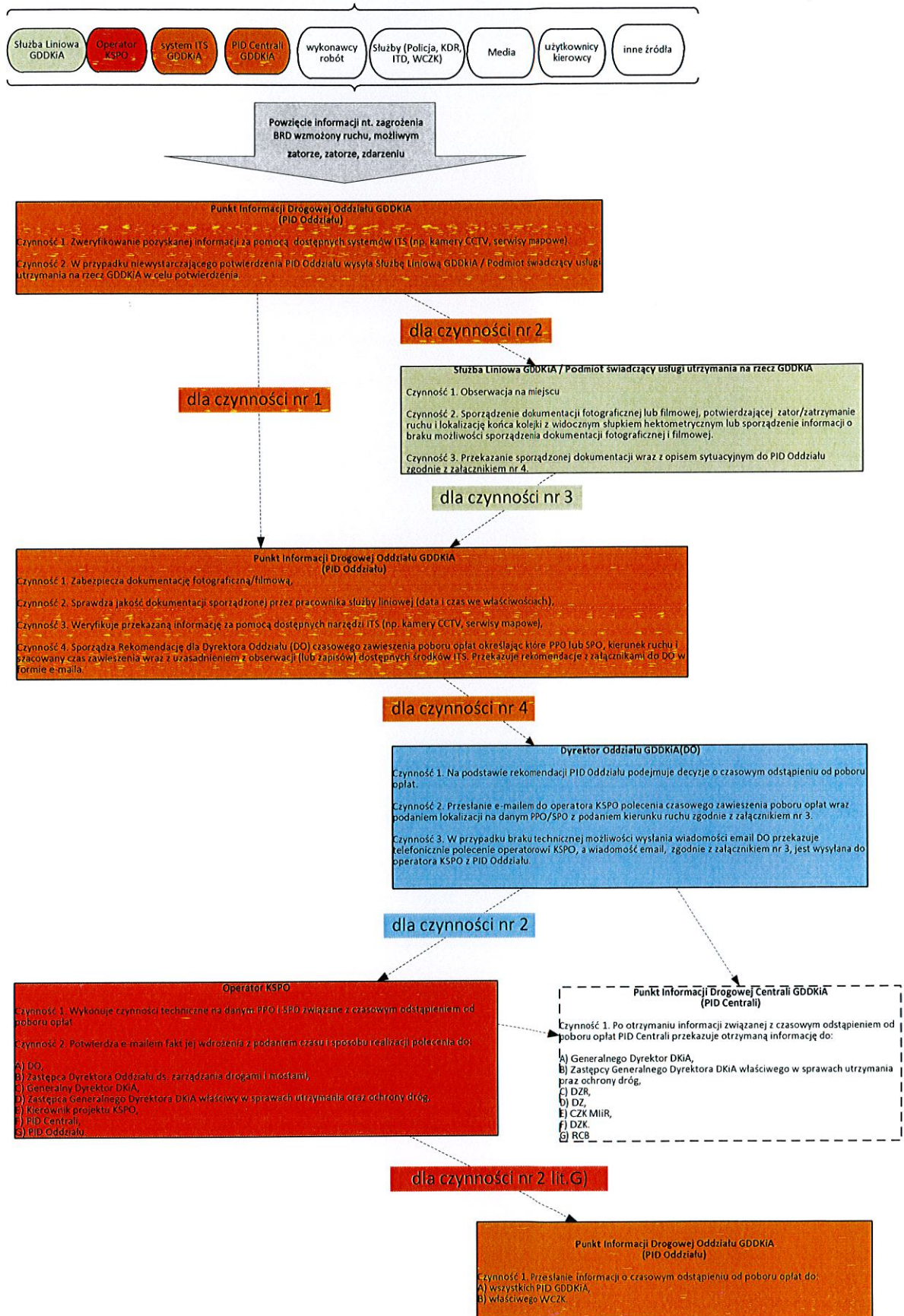
- 1) W przypadku podjęcia informacji o wystąpieniu zdarzenia drogowego lub zatoru drogowego Dyrektor Oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad ustala czy nastąpiło zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego lub zmniejszenie stopnia tego bezpieczeństwa, polegające w szczególności na:
  - a) w przypadku PPO – przekroczenie krytycznej wartości natężenia ruchu w stosunku do maksymalnej przepustowości PPO,
  - b) w przypadku SPO – wykroczenia końca kolejki pojazdów poza pas wyłączenia o którym mowa w § 49 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 stycznia 2002 r. w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących autostrad płatnych (Dz. U. Nr 12 poz. 116 z 2010 r. Nr 65, poz. 409 oraz z 2014 r. poz, 857),
  - c) w przypadku odcinka autostrady między węzłami autostrady – zatrzymanie ruchu drogowego w wyniku zdarzenia drogowego powodującego konieczność ewakuacji osób lub mienia poza obszar zagrożenia, stwierdzonej przez KDR lub inną właściwą służbę
- pomimo zastosowania środków zaradczych
- 2) Dyrektor Oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w przypadku, o którym mowa w pkt 1 lit. c, może podjąć decyzję o odstąpieniu od poboru opłat bez wymogu zastosowania środków zaradczych.
- 3) Działania w przypadku, o którym mowa w pkt 1 lit. a, określa załącznik Nr 2 do procedury.

Rozdział 5. Wzory komunikatów dotyczących odstąpienia od poboru opłat i przywrócenia poboru opłat określa załącznik Nr 3 do procedury.

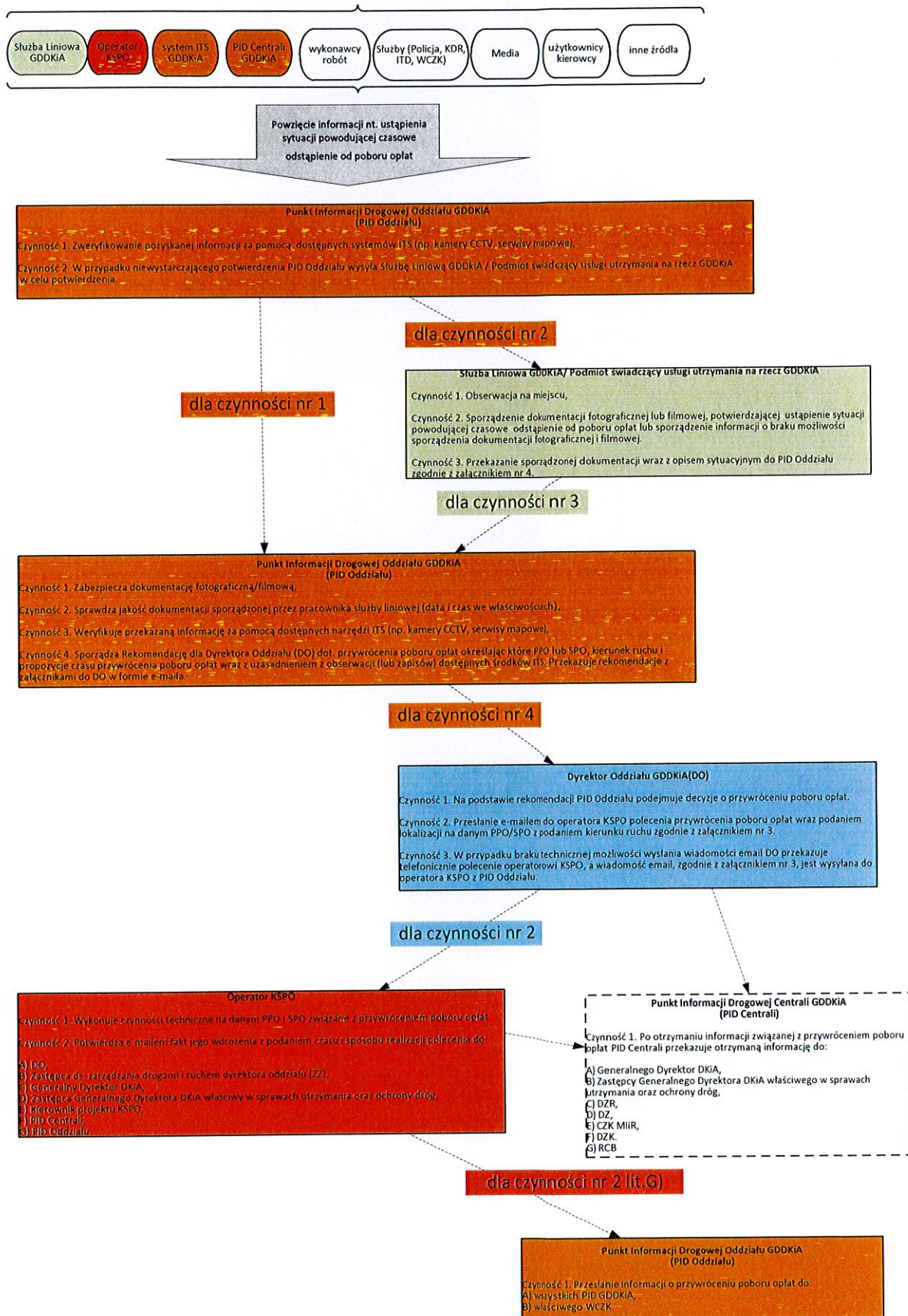
Procedura czasowego odstąpienia od poboru opłat

*Wszystkie komunikaty /e-maile związane z procedurą czasowego odstąpienia od poboru opłat będą miały temat rozpoczynający się od: „Pobór Opłat”

Procedura przywrócenie poboru opłat

*Wszystkie komunikaty /e-maile związane z procedurą przywrócenia poboru opłat będą miały temat rozpoczynający się od: „Pobór Opłat”

DZIAŁANIA USTALAJĄCE STAN ZAGROŻENIA BRD NA PPO W PRZYPADKU MOŻLIWOŚCI WYSTĄPIENIA KRYTYCZNEGO NATĘŻENIA RUCHU

- 1) Stan ostrzegawczy powstaje z chwilą, gdy kolejka pojazdów oczekujących na zjazd z płatnego odcinka autostrady wykracza poza obszar placu poboru opłat, którego początek określa zakończenie przekroju normalnego drogi.
- 2) Z chwilą powstania stanu ostrzegawczego należy:
  - a) podjąć wszystkie możliwe środki zaradcze przykładowo: ręczne wydawanie biletów prekodowanych, przekierowanie na pasy ETC, użycie bramki rewersyjnej (zmiana konfiguracji pasów), w celu ograniczenia zagrożenia bezpieczeństwa ruchu drogowego i zwiększenia sprawności poboru opłat;
  - b) skierować oznakowany samochód awaryjny służby liniowej GDDKiA lub podmiotu świadczącego usługi utrzymania na rzecz GDDKiA na koniec kolejki w celu monitorowania długości zatoru drogowego oraz sygnalizowania o powstaniu zagrożenia bezpieczeństwa ruchu (tj. wystąpienia spowolnienia ruchu i kolejki).
- 3) **Rozpoczęcie procesu wstrzymania poboru opłat** następuje w momencie, gdy liczba pojazdów oczekujących na obsługę (pobór opłat) przekroczy graniczną liczbę pojazdów w kolejce przed PPO wyliczoną wg poniższych wzorów:

$$S_{GR} = N * S_{bram} * k$$

gdzie:

S_{GR} – graniczna liczba pojazdów przed PPO (określona indywidualnie dla każdego PPO),

N – liczba bramek,

$S_{bram} = 150$ pojazdów – liczba pojazdów obsługiwanych przez bramkę w okresie jednej godziny, w stanie normalnej pracy.

k – współczynnik graniczny oznacza czas oczekiwania na obsługę przez bramkę ostatniego pojazdu w kolejce przyjmujący wartości od 1 do 3, przyjęto $k=1,5$ co oznacza oczekiwanie przez ok. 1,5 godziny przy założeniu stopy obsługi 150poj./h/bramka i pełnej obsady bramek

W praktyce należy przyjąć rozpoczęcie procesu wstrzymania poboru opłat, gdy kolejka przekroczy punkt graniczny końca kolejki (punkt ten powinien być wyniesiony w pasie drogowym). Odległość tego punktu od znaku Pobór Opłat (B32f) jest określana wg następującego wzoru (L_{kol}):

$$L_{kol} = ((S_{GR} - N_{PPO}) * L_{poj})/P$$

Gdzie:

N_{PPO} – liczba pojazdów na PPO (określona indywidualnie dla każdego PPO)

L_{poj} – średnia długość zajmowana pojazd przyjęto 7 [m]

P – liczba pasów ruchu na odcinku międzywęzłowym autostrady (poza PPO)

- 4) **Wstrzymanie poboru opłat** następuje przy zachowaniu istniejącej organizacji ruchu na PPO. Kierowcy, którzy podjeżdżają do bramki zatrzymują się przy szlabanie i przekazują bilet, ale nie jest pobierana od nich opłata – proces ten pozwoli na prawie dwukrotne zwiększenie przepustowości PPO (przy założeniu właściwej informacji dla kierowców) i jednocześnie ograniczy zagrożenia BRD przed i za bramkami PPO. Dodatkowo umożliwi to również precyzyjne określenie liczby pojazdów, które nie uiściły opłaty, a co za tym idzie uzyskana zostanie dokładna informacja odnośnie strat Skarbu Państwa.
- 5) **Powrót do poboru opłat** powinien nastąpić w momencie, gdy pojazd awaryjny dotrze razem z końcem kolejki do początku znaku Pobór Opłat (B32f). Wtedy wznawiany zostaje pobór opłat.
- 6) Jednocześnie cały proces wstrzymania i powrotu do poboru opłat musi być dokumentowany, m.in. pojazd awaryjny musi być wyposażony w urządzenia rejestrujące i rejestrować obraz, dźwięk i pozycję GPS.

Uwaga dodatkowa:

W przypadku, gdy środki podjęte do wstrzymania poboru opłat (określone w pkt. 3) nie przynoszą oczekiwanych skutków - czyli kolejka pojazdów będzie narastać poza punkt graniczny wyliczony ze wzoru {1} przy przyjętym współczynniku $k=1,5$ i osiągnie drugi punkt krytyczny wyliczony ze wzoru {1} przy przyjętym współczynniku k zwiększonym o 50% (2,25 przy $k=1,5$) należy rozważyć skanalizowanie ruchu na PPO do wybranych bramek (dwóch lub trzech), gdzie szlabany będą stale podniesione, czyli nie będzie miał miejsca proces zatrzymywania pojazdów i odbierania biletów przez kierowców. W tego typu wyjątkowych sytuacjach powinna być przygotowana przez Dyrektora Oddziału indywidualnie dla każdego PPO procedura otwierania bramek i kierowania ruchem, zapewniająca bezpieczeństwo ruchu drogowego.

Wzory komunikatów dotyczących odstąpienia od poboru opłat i przywrócenia poboru opłat

- 1) Komunikat dotyczący odstąpienia od poboru opłat oraz komunikat dotyczący przywrócenia poboru opłat, przesyłany do Operatora systemu KSPO, jest adresowany do:
  - a) dla autostrady A2 Konin – Stryków:
kts-pl-ext.a2.alert.info@kapsch.net
  - b) dla autostrady A4 Bielany Wrocławskie – Sośnica:
kts-pl-ext.a4.alert.info@kapsch.net

do wiadomości: Kierownika Projektu Krajowego Systemu Poboru Opłat (KSPO), Zastępcy Dyrektora Oddziału właściwego dla miejsca zdarzenia (ZZ), Rzecznika Prasowego Oddziału właściwego dla miejsca zdarzenia (informacyjnie), PID Centrala, PID Oddziału właściwego dla miejsca zdarzenia.

Przesłanie komunikatu każdorazowo poprzedzone jest telefonicznym powiadomieniem Operatora systemu przez osobę uprawnioną do wydania polecenia, na dedykowany numer telefonu: **517 202 979**

- 2) Treść Komunikatu dotyczącego odstąpienia od poboru opłat:

„Zgodnie z decyzją podjętą na podstawie art. 37a ust. 4a ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz. U. z 2015 r. poz. 641 i 901), polecam odstąpić od poboru opłat za przejazd autostradą na [nazwa PPO/nazwa SPO, z określeniem bramki wyjazdowe/wjazdowe], w zakresie manualnego poboru opłat od pojazdów lekkich w trybie natychmiastowym do odwołania poprzez:

- a) odbiór biletów bez poboru opłat

lub

- b) podniesienia szlabanów bez odbioru biletów i bez poboru opłat.”

„Odwołuję odstąpienie od poboru opłat wprowadzone zgodnie z decyzją podjętą na podstawie art. 37a ust. 4a ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz. U. z 2015 r. poz. 641 i 901) i polecam, w trybie natychmiastowym, przywrócenie poboru opłat za przejazd autostradą na [nazwa PPO/nazwa SPO, z określeniem bramki wyjazdowe/wjazdowe] w zakresie manualnego poboru opłat od pojazdów lekkich.”

KAŻDORAZOWO W TYTULE MAILA PROSZĘ UMIESZCZAĆ : „POBÓR OPŁAT”

Załącznik nr 4

Opis sytuacji			
Oddział GDDKiA	Nr drogi	Km początkowy	Km końcowy
Data występowania	Czas rozpoczęcia	Przewidywany czas zakończenia	Czas sporządzenia informacji
<p>Opis sytuacyjny musi zawierać co najmniej informację o :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przyczynach powstania sytuacji zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego lub zmniejszenia stopnia tego bezpieczeństwa (np. zdarzenie drogowe, duże natężenie ruchu, itd.). 2. Lokalizacji zdarzenia / początku kolejki pojazdów (np. jezdnia, km zdarzenia). 3. Lokalizacji końca kolejki pojazdów, długości zatoru. 4. Tendencji tworzenia zatoru drogowego, czy jest rosnąca czy malejąca. 5. Warunki pogodowe w tym temperatura powietrza. 6. Możliwość zastosowania innych środków zaradczych niż odstąpienie od poboru opłat. 7. Innych ważnych czynnikach mogących mieć wpływ na podjęcie decyzji o czasowym odstąpieniu od poboru opłat.			
Załączniki - fotografia: 1) 2) 3)			
Data sporządzenia	Sporządził	Zatwierdził	

